

Könyvajánló

Emlékképek az ügyészség történetéről. Az ügyészség első képes emlékkönyve. (Szerk.: Szendrei Géza) Budapest, *Ügyészek Országos Egyesülete, 1998, 361 oldal, 1200 forint*

A könyv kiadására az adta az okot, hogy 1871-ben, 125 évvel ezelőtt született meg a királyi ügyészségről szóló törvény, amely létrehozta hazánkban az egységes, centrálisan felépített, a bíróságtól független és az igazságügy-miniszter felügyelete alá helyezett államügyészséget.

A királyi ügyészség létesítésének körülményei iránt az érdeklődés Magyarországon demokratikus átalakulása kapcsán ébredt fel. 1988 óta az ügyészség alkotmányjogi elhelyezkedése és az ügyészség feladatai meg-megélnkülő szakmai és politikai viták során sokoldalú megvilágítást nyertek. Az elmúlt esztendőben számos írás, előadás, tudományos konferencia foglalkozott ezekkel a kérdésekkel, és ezek eredményeképpen – hazai viszonylatban – tekintélyes irodalma született az ügyészségnek.

A kötet szerzői gyakorló ügyészek, akiket az általuk művelt mesterség iránti érdeklődés vezetett a jogirodalmi működés területére. Egy kivétel mégis akad: a kötet szerkesztője a nagy elődök közül az egyik legnagyobbat, *Finkey Ferenc* koronagyészt érdemesítette arra, hogy mindmáig időszerű tanulmányát újból közreadja. A könyv nem csak történeti tanulmányokat tartalmaz, egy írás a jelen kérdéseivel is foglalkozik.

A büntetés-végrehajtást két tanulmány is érinti (Vókó György: Az ügyészség és a büntetés-végrehajtás, Lajtár István: A bün-

tesítés-végrehajtás felügyeleti ügyészi munka helyzete és fejlesztésének irányai).

Megismerés, előítélet, identitás. Szociálpszichológiai szöveggyűjtemény. (Szerk.: Erős Ferenc) Budapest. *Új Mandátum Könyvkiadó–Wesley János Lelkész-képző Főiskola, 1998, 439 oldal (Szociális-munkás-képzés sorozat), 1200 forint*

A szöveggyűjteményben hangsúlyozottan szerepelnek olyan írások, amelyek az előítélet problémájával foglalkoznak – hiszen a szociális munka gyakorlatában a szakemberek gyakran találkoznak a különféle hátrányos helyzetű kisebbségeket sújtó előítéletekkel. Az identitás kérdése az előítéletekkel sújtott, diszkriminált egyéneknél és csoportoknál nem kevésbé lényeges.

E kiadványban közölt tanulmányok szerzői neves hazai (*Pataki, Buda, Erős* stb.) és külföldi (*Erikson, Tajfel, Goffman* stb.) szakemberek – egy kivételével – korábban már megjelentek magyarul, de azok a kötetek, illetve folyóiratszámok, amelyekben napvilágot láttak, többnyire nehezen elérhetők.

A kötet négy részből áll, mindegyik részhez rövid bevezetés tartozik, amely az olvasó könnyebb tájékozódását szolgálja. Az első gondolati egység témája a társas megismerés és a befolyásolás, a másodiké a csoport és a vezetés. A harmadik anyag rész a csoportközi viszonyokkal és előítéletekkel foglalkozik. Az utolsó rész címe: *Szerep és identitás*.

E könyv – természetéből és a terjedelmi okokból kifolyólag – csupán kiegészíti, semmiképpen nem pótolja azokat a tan-

könyveket, monográfiákat és kézikönyveket, amelyek a szociálpszichológia egészéről nyújtanak áttekintést.

Rácz József: Ifjúsági (szub)kultúrák, intézmények, devianciák. Válogatott tanulmányok. Budapest, Scientia Humana. 1998, 236 oldal (Pszichológia sorozat), 900 forint

A szerző, aki vizsgálódásait gyakran másokkal együtt végezte, közel tizenöt év szociálpszichológiai tárgyú írásaiból válogatta össze a könyv anyagát. Rácz József kutatásainak fő tárgya az 1980–90-es évek egyes ifjúsági (szub)kultúrája, valamint az ezeket kezelni hivatott intézményrendszer. A válogatás, miként a kutatások, szubjektív szempontokat tükröz, elsősorban azokkal a jelenségekkel foglalkozik, amelyek a többségi társadalom felől „devianciának” minősülnek. Ezekbe a minősítésekbe a politika természetesen erősen beleszól – akár a Kádár-korszak alatt, akár pedig a rendszerváltást követően.

A kötetben – többek között – csövesekről, punkokról, skinheadekről, sátánistákról, rockzenekarok közönségéről, marginális csoportokról szóló írásokkal találkozhatunk, két tanulmány a totális intézmény jellegű nevelőintézetek kérdéskörét taglalja.

A kötet egyik legérdekesebb dolgozatában a szerző egy külföldi módszer hazai adaptációjára tett kísérletet. Az alkohol- és droghasználókkal foglalkozó konzultáció – erről a módszerről van szó – Magyarországon eddig még kihasználatlan, új lehetőségeket teremt mind a gyakorlatban, mind pedig az alkalmazó szakemberek képzése tekintetében.

A devianciák és társadalmi problémák esetében mindig nehéz eldönteni, mikor és hogyan kell beavatkozni és mikor nincs erre szükség. A tanulmánykötet – a maga módján – ehhez a tevékenységhez is szeretne hozzájárulni.

A magyar felnőttoktatás története című konferencia dokumentumai. Debrecen, 1997. október 6–8. (Szerk.: Maróti Andor, Rubovszky Kálmán, Sári Mihály) Budapest, Magyar Művelődési Intézet, 1998, 384 oldal (Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tanulás sorozat, 18.), ár nélkül

A jelentős anyagi és szellemi összefogással létrehozott konferencia tervezésénél több irányba mutató megfontolások játszottak szerepet: a rendezők egyrészt a magyar felnőttképzés 200 éves történetét szerették volna áttekinteni. Emellett a vertikális dimenzió mellett nem kevésbé fontos szerepet szántak egy horizontálisnak: az általános és a szakmai, a politikai és kulturális felnőttképzést igyekeztek témává tenni.

A konferencia előadásait tartalmazó kiadvány szerkesztői tematikus egységeket alakítottak ki a tanácskozás anyagából, úgy vélték ugyanis, hogy az időbeli sorrend önmagában kevésbé érzékeltetné az összefüggéseket. A kötet anyagát nyolc fejezetre tagolták. Az első három a magyar felnőttnevelés állapotával, kutatásával, kiemelkedő személyiségeivel, illetve a felnőttoktatási szervezetek történetével foglalkozik. A következő két fejezet címei: *Mozgalmak, akciók a felnőttoktatásban, Felnőttnevelés – társadalom – szociológia.* A hatodik fejezet a felnőttoktatás stratégiai, elvi, módszertani problémáiról szól. A hetedik egység a felnőttnevelés és a katonai nevelés kapcsolatrendszerét elemzi, az utolsó anyag rész a felnőttképzés nemzetközi kapcsolatait, távlatait, jövőképét állítja központba.

Az andragógiával gyakorlatban foglalkozó szakemberek, így a büntetés-végrehajtásban dolgozó nevelők számára különösen a hatodik fejezet lehet fontos. Néhány érdekesebb téma: a távoktatás helyzete és lehetőségei Magyarországon, a nyitott oktatási formák perspektívái a 90-es években.

Ünnepi tanulmányok II. Horváth Tibor professzor 70. születésnapjára. (Szerk.: Farkas Ákos, Görgényi Ilona, Lévai Miklós) *Miskolc, Bíbor Kiadó, 1997. 428 oldal, ár nélkül*

A hazai jogtudomány, ezen belül is a büntetőjog két nagy alakja – *Horváth Tibor* és *Szabó András* – 1997-ben, illetve 1998-ban ünnepelte 70. születésnapját. Ez a kötet Horváth Tibor egyetemi tanár, az állam- és jogtudomány doktora, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának volt dékánja, a kar bünyügyi tudományok tanszékének volt vezetője tiszteletére készült. A részben angol és német nyelvű tanulmányokat tartalmazó kiadvány előszavát *Györgyi Kálmán* írta, részletesen ismertetve az ünnepelt tudományos érdemeit.

A könyv anyaga öt részre tagolódik. Az első gondolati egység a büntetőjog, a második a büntető eljárásjog köréből tartalmaz tanulmányokat. A harmadik rész a büntetés-végrehajtási joggal foglalkozik. A negyedik anyag rész a kriminológia-kriminálpolitika témakörét vizsgálja. Az utolsó, ötödik rész Horváth Tibor publikációit tartalmazza.

A büntetés-végrehajtási szakemberek számára leginkább érdekes harmadik rész két dolgozatról áll. *Günther Kaiser* német nyelvű írása a büntetés-végrehajtást európai összehasonlításban tárgyalja. *Lőrincz József* tanulmánya a hazai XX. századi börtönügy elméleti művelődésének fejlődésvázlatát nyújtja, bemutatva a téma majdnem minden fontos irodalmát.

Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára. (Szerk.: Gönczöl Katalin és Kerezi Klára) *Budapest, Magyar Kriminológiai Társaság, 1998, 238 oldal, 1500 forint*

Szabó András büntetőjogász-kriminológus, alkotmánybíró pályatársai, munkatársai, barátai, illetőleg jeles hazai és külföldi szerzők köszöntötték a közelmúltban – egy tanulmánykötet létrehozásával. A kötet igényes külső megjelenése már önmagában méltán kelti fel az érdeklődést, tartalma alapján pedig joggal kívánczik a büntetőjoggal foglalkozók könyvespolcára.

Az egyes tanulmányokban nem csupán annyi a közös elem, hogy valamennyi a bünyügyi tudományok egy-egy területéhez kapcsolódik, hanem alapvető szemléletváltás köti össze őket, amely a büntetőjog területén az 1980-as évek végén jelentkezett és máig is tart. A szakmailag értékes tanulmányok részben a büntetőjog területén bekövetkezett legújabb változásokról adnak képet, részben aktuális kriminológiai-kriminálpolitikai kérdésekkel foglalkoznak.

A könyv számos írása közül különösen három tarthat számot a büntetés-végrehajtási szakemberek érdeklődésére. Kerezi Klára munkája az alternatív szankciók szerepét vizsgálja a posztmodern társadalmakban. *Kövér Ágnes* tanulmánya – amelynek címe *Kínzás és embertelen bánásmód a fogva tartás során* – egy 1989-es nemzetközi egyezmény talaján létrehozott testület, a Kínzás és Embertelen Bánásmód Elleni Európai Bizottság tevékenységét elemzi. A bizottság magyarországi látogatásairól készült jelentés, illetve egyéb források felhasználásával értékes fogalom meghatározásokat ad, vizsgálja az egyes előírások hazai megvalósulását, nem mellőzve a kritikai megjegyzéseket sem. *Vavró István* tanulmányának témája az erőszakos bűncselekmények elkövetése miatt elítélt nők vizsgálata.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből.)